

Funded by
the European Union

G | M | F

Transatlantic
Foundation

Republica Moldova sub presiune:

cum se consolidează
reziliența democratică

Sanda SANDU, expertă în guvernarea
sectorului de securitate

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și al Fundației Transatlantice a German Marshall Fund of the United States (GMF TF). Conținutul acesteia reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu reflectă în mod necesar punctele de vedere ale Uniunii Europene și/sau ale GMF TF.

Rezumat executiv

Republica Moldova a făcut pași importanți în consolidarea rezilienței democratice, dar rămâne expusă unor riscuri persistente: interferențe externe, dezinformare, finanțare politică ilicită, atacuri cibernetice, polarizare și încredere publică limitată în instituții. Indicatorii externi descriu o democrație competitivă, dar încă fragilă: Freedom House^[1] clasifică Moldova drept „Partly Free” cu scor de 60/100 și 36/100 clasifică Moldova drept „Transitional or Hybrid Regime” în Nations in Transit 2026^[2]. Iar Democracy Index 2024 al EIU îi acordă 6,04 puncte și locul 71 la nivel global, tot în categoria „regim hibrid”.

Global ranking per category of democratic performance in 2024

	Representation	69/173
	Rights	52/173
	Rule of Law	64/173
	Participation	95/173

Source: IDEA International, Global State of Democracy 2024, Moldova

În paralel, autoritățile au început să trateze reziliența democratică drept o componentă explicită a securității naționale. Planul de consolidare a rezilienței democratice pentru anii 2026–2027^[1], aprobat de Consiliul Național de Securitate, pune accent pe securitate cibernetică, prevenirea finanțării politice ilicite, consolidarea securității informaționale și protejarea proceselor electorale.

Moldova trebuie să treacă de la o reziliență în mare parte reactivă la o reziliență democratică instituționalizată. Asta înseamnă instituții mai capabile, alegeri mai bine protejate, stat de drept mai robust, spațiu informațional mai credibil și o relație de încredere mai solidă între cetățeni și instituțiile democratice.

Republica Moldova se confruntă cu un context în care procesele democratice sunt supuse unei presiuni constante. Observatorii internaționali au constatat că alegerile prezidențiale și referendumul din octombrie 2024 au fost bine administrate, dar afectate de interferență externă ilicită și dezinformare activă, iar alegerile parlamentare din septembrie 2025 au fost competitive, însă subminate de interferențe externe, finanțare ilicită, atacuri cibernetice și dezinformare pe scară largă.

În același timp, vulnerabilitățile interne persistă. World Justice Project Rule of Law Index 2025 plasează Moldova pe locul 68 din 143, cu scor 0,53, iar Corruption Perceptions Index 2025 îi acordă 42 de puncte, ceea ce indică un nivel încă modest al controlului corupției și al consolidării statului de drept. Aceste slăbiciuni reduc capacitatea instituțiilor de a răspunde coerent și credibil la șocuri democratice.

68/142

poziția Moldovei în
Rule of Law Index
2025 (scor 0,53)

Analiză

Reziliența democratică a Moldovei are câteva **puncte forte** clare.

În **primul** rând, la nivel comparativ, țara păstrează competiție electorală reală și participare politică relativ ridicată. În Democracy Index 2024, Moldova are 6,50 la proces electoral și pluralism și 7,22 la participare politică, dar scoruri mai slabe la funcționarea guvernării, 5,36, și cultură politică, 4,38. Profilul rezultat este cel al unei democrații care rezistă prin competiție și mobilizare, dar care rămâne vulnerabilă prin performanță instituțională și consens democratic insuficient.

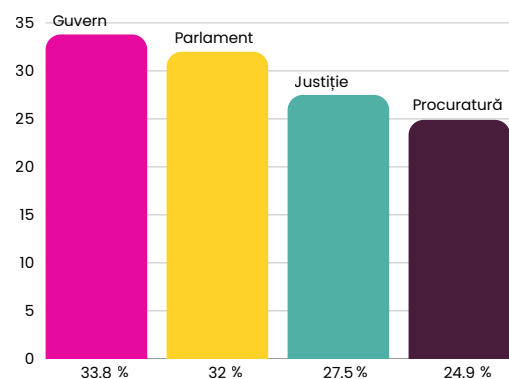
În **al doilea** rând, un punct forte important îl constituie consolidarea cadrului strategic de răspuns. Planul de reziliență pentru 2026–2027 stabilește măsuri privind întărirea securității cibernetice, prevenirea finanțării politice ilicite și consolidarea securității informaționale, iar versiunea publicată a planului include și ajustarea legislației mass-media la standardele europene pentru garantarea independenței editoriale și protecția jurnaliștilor. Acest lucru arată o abordare mai structurată, nu doar reacții ad-hoc.

În **al treilea** rând, integritatea și funcționalitatea proceselor electorale reprezintă un element central al rezilienței democratice. Aici, lecțiile recente sunt clare: procesele electorale din Moldova sunt funcționale și competitive, dar sunt vizate sistematic de actori externi și de rețele de influență opace. Concluzia ODIHR pentru alegerile parlamentare din 2025 este relevantă: administrația electorală a gestionat pregătirile profesionist și eficient, dar mediul a fost puternic polarizat, iar procesul a fost afectat de interferență străină, finanțare ilicită, atacuri cibernetice și dezinformare.

În **al patrulea** rând, chiar dacă nu atinge un nivel înalt de robustețe, existența unui cadru funcțional al statului de drept constituie un element de stabilitate. Scorul World Justice Project de 0,53 și poziția 68/143 sugerează că Moldova nu se află într-o zonă de colaps juridic, dar nici într-una de robustețe instituțională înaltă. Această poziționare confirmă că reziliența democratică este limitată nu atât de lipsa totală a regulilor, cât de capacitatea inegală de aplicare, de vulnerabilitățile sistemului judiciar și de persistența corupției.

Privind spațiul informațional Moldova se află pe locul 35 în World Press Freedom Index 2025 al Reporterilor fără frontiere (RSF), ceea ce indică o poziție relativ mai bună decât a multor state din regiune, dar RSF notează și presiuni asupra jurnaliștilor, polarizare și un mediu încă vulnerabil la propagandă și manipulare. În plus, înaintea alegerilor din 2025, RSF a avertizat că scrutinul are loc într-un context de propagandă, dezinformare și manipulare pro-Kremlin. Asta înseamnă că apărarea democrației cere nu doar măsuri restrictive împotriva manipulării, ci și protecția activă a pluralismului și a jurnalismului independent.

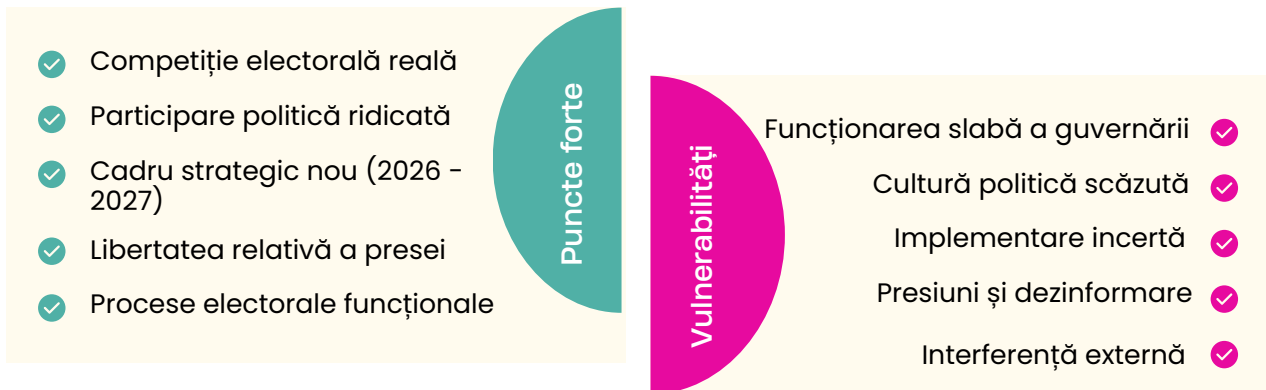
Datele din Barometrul Opiniei Publice din septembrie 2025 arată că doar 33,8% dintre respondenți declară „foarte multă” sau „oarecare” încredere în Guvern, 32,0% în Parlament, 27,5% în justiție și 24,9% în procuratură. Aceste cifre indică o vulnerabilitate strategică majoră: instituțiile democratice pot funcționa formal, dar legitimitatea lor socială rămâne limitată. Într-un context de amenințări hibride, un nivel redus de încredere face mai

ușoară răspândirea narațiunilor anti-sistem și mai dificilă mobilizarea publică în apărarea democrației.

Comisia Europeană arată în raportul său privind politica de extindere a UE din 2025 că Moldova a adoptat în mai 2025 foi de parcurs privind statul de drept, administrația publică și funcționarea instituțiilor democratice, în contextul procesului de aderare. Asta confirmă că reziliența democratică este deja tratată ca parte a reformelor fundamentale de guvernare, nu doar ca temă de securitate. Totuși, transformarea acestei orientări în rezultate depinde de implementare, resurse umane și coordonare interinstituțională.

Reziliența democratică a Moldovei: forte și vulnerabilități

Sursa: creat de autor

RECOMANDĂRI

Republica Moldova ar trebui să trateze integritatea electorală drept o prioritate permanentă de securitate democratică. Asta presupune consolidarea controlului asupra finanțării politice, creșterea capacității de detectare a influenței externe și cooperare mai bună între autoritatea electorală, instituțiile de control financiar, organele de aplicare a legii și structurile de securitate. Această prioritate este justificată atât de constatările ODIHR privind alegerile din 2024 și 2025, cât și de accentul pus în planul național pe prevenirea finanțării politice ilicite.

Este necesară întărirea securității cibernetice a proceselor democratice,

în special a infrastructurii electorale și a instituțiilor publice cheie. Auditarea independentă a sistemelor, testarea vulnerabilităților și protocoale clare de reacție la incidente ar trebui să devină practici standard. Planul național merge deja în această direcție, iar experiența ciclurilor electorale recente arată că acest domeniu nu mai este unul secundar.

Spațiul informațional trebuie protejat

printr-o combinație de reglementare proporțională, transparență a proprietății media, sprijin pentru presa independentă și investiții în alfabetizare media și educație civică.

O reziliență democratică durabilă nu poate fi construită doar prin blocarea conținutului manipulator; ea are nevoie și de surse credibile de informare și de capacitatea cetățenilor de a evalua critic informația. Atât RSF, cât și planul național indică importanța acestui pilon.

Guvernul ar trebui să trateze consolidarea statului de drept

și reducerea corupției drept condiții de bază ale rezilienței democratice. Scorurile privind justiția și corupția arată că Moldova are încă de recuperat în ceea ce privește aplicarea legii și credibilitatea instituțională. Fără progres în aceste domenii, măsurile de securizare a democrației riscă să fie percepute ca selective sau insuficient legitime.

Guvernul ar trebui să trateze societatea civilă ca infrastructură democratică.

Asta înseamnă consultări publice mai previzibile și mai substanțiale, protecție mai bună pentru organizațiile civice și apărătorii drepturilor omului, precum și mecanisme de finanțare mai stabile care să reducă dependența excesivă de donatori externi.

Strategia de reziliență democratică trebuie să includă

o componentă explicită de construire a încrederii publice. Comunicarea strategică, transparența deciziilor, rezultate vizibile în combaterea corupției și servicii publice mai bune sunt esențiale pentru a transforma reziliența într-o relație de încredere între stat și cetățeni.

CONCLUZIE

Republica Moldova este o democrație competitivă care a devenit mai conștientă de vulnerabilitățile sale și mai activă în a le aborda. Indicatorii externi arată o țară aflată între rezistență și fragilitate: pluralismul electoral și participarea politică rămân puncte forte, în timp ce statul de drept, controlul corupției, media și încrederea publică continuă să limiteze reziliența democratică.

Direcția actuală este una corectă. Accentul pe securitate cibernetică, finanțare politică, integritate electorală și protejarea spațiului informațional răspunde unor riscuri reale și deja observabile. Provocarea decisivă rămâne implementarea: Moldova are nevoie ca această agendă să devină o capacitate permanentă a statului, nu doar o reacție la cicluri succesive de criză.

BIBLIOGRAFIE

1. The Freedom in the World 2026 report for Moldova will be posted as soon as it becomes available. Learn more about Moldova here.
<https://freedomhouse.org/country/moldova/freedom-world/2026>
2. Freedom in the World 2026. <https://freedomhouse.org/country/moldova>
3. Global ranking per category of democratic performance in 2024.
<https://www.idea.int/democracytracker/country/republic-moldova>
4. Consiliul Național de Securitate a aprobat Planul de consolidare a rezilienței democratice pentru următorii doi ani. <https://presedinte.md/rom/presa/consiliul-national-de-securitate-a-aprobat-planul-de-consolidare-a-rezilientei-democratice-pentru-urmatorii-doi-ani>
5. World Justice Project Rule of Law Index 2025. <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2025/Moldova>
6. Democracy Index 2024. <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2024/>
7. Concluzia ODIHR pentru alegerile parlamentare din 2025.
<https://www.oscepa.org/en/news-a-media/press-releases/2025/moldovas-parliamentary-elections-were-competitive-but-campaign-marred-by-cyberattacks-illegal-funding-and-disinformation-international-observers-say>
8. World Press Freedom Index 2025. <https://rsf.org/en/classement/2025/europe-central-asia>
9. Barometrul Opiniei Publice din septembrie 2025. <https://ipp.md/wp-content/uploads/2025/09/Prezentare-BOP-2025.pdf>
10. https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/23fa6af0-89b3-4532-a3d9-d1638727d14c_en?filename=moldova-report-2025.pdf
11. Republic of Moldova 2025 Report. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS
https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/23fa6af0-89b3-4532-a3d9-d1638727d14c_en?filename=moldova-report-2025.pdf